

LA CAMPANA DE GRACIA.

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA.

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA.

Números atrassats: 10 céntims.

ADMINISTRACIÓ y REDACCIÓ: Librería Espanyola, Rambla del Món, 20, botiga.
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50.
Cuba y Puerto-Rico, 2.—Estranger, 2'50.

EN LO CAMP REPUBLICÀ

JA fà alguns anys que 'ls directors de las distintas fraccions republicanas buscan la manera de concertar una acció colectiva. Més tots los esforços realitzats en aquest sentit, fins ara han fracassat.

Una cosa tan senzilla com es l'ideal republicà, y tantas dificultats per definirlo, y sobre tot, per realisarlo!

¿Qu' es la República? a substitució dels als poders permanents, per poders electius: lo govern del poble pel poble. Forma natural y lògica de la democràcia, perquè 'ls drets y las llibertats concedides als ciutadans se desarrollin y viscan de abogadament y produixin sos naturals fruysts, es per lo que proclamem la necessitat de la forma republicana.

Si en això sols limitessim tots las nostres aspiracions, som tants en número, es tan lògica la solució republicana, està tan unida a la llibertat individual y es tan flexible per realisar lo bé de la patria, que 'l triomf de la República seria ja un fet temps ha.

Per què no ho es?

Per culpa de nosaltres mateixos.

Discutim sobre la salsa ab qu' hem de guisar lo plat, y no 'ns cuydém de adquirir la carn, qu' es lo més precís.

Serà la nostra República federal ó serà unitaria? Primer dissident. Y 'ls anys passan y aumentan las desditzas del pais, y 'ls republicans sense decidirnos, sense resoldreus á sacrificar en aras de la patria y de la mateixa República, petites diferencies, estérils tossuderias... tal vegada meras afecions personals que sense valer gran cosa, á res pràctich conduixen.

¿Com ha de conseguirse la República? ¿L' hem de conquerir á viva forsa, per medi de la revolució, ó hem d' esperar que vinga dolsament y sense 'l menor trastorn pel mètode evolucionista? En aquest punt també surgeixen diferencies essencials que 'ns portan dividits fà una porció d' anys.

A copia de voler filar prim, lo fil á cada punt se 'ns trenca. ¿Com ha de ser possible teixir lo llas de unió que á tots ens lligui?

Nosaltres volém creure que tots aquests afanys de diferenciació obeheixen, més que á altra cosa, á fins merament personals. Son manifestacions tristes y desplorables de aqueixa política menuda que s' ha ensenyorit, desgraciadament, d' Espanya. L' afany de diferenciació no pot tenir altre fi que 'l desitj de ser avants cap de arengada que quia de llus. Son tants

los que aspiran á ser los primers, á ser los geses, que 's fa impossible concertar una acció general y unànim.

No fa molt proclamava Pi y Margall la suprema necessitat de crear lo partit nacional republicà. Ell mateix feya l' sacrifici del pacte, per facilitar la solució; y no obstant aquest bon desitj s' ha estrellat davant de la ingrata realitat de las cosas. Dov de las tres fraccions invitadas a formar lo partit, no volen renunciar de cap manera á constituir familia apart. Tot lo més acceptan una intel·ligència electoral.

Pero 'ls federaus diuen:—¿De què ha de servir aquesta intel·ligència al cap-de-vall? Hemde ser nosaltres sempre 'ls que facilitem electors als candidats de las altres fraccions intel·ligenciades que no 'n tenen? No 'ns convé.

Y la qüestió 's planteja en lo terreno reliscós del egoisme. Ja no 's tracta de batre al enemic comú, á la monarquia, enviant un contingent respectable de republicans á las Corts: lo que 's tracta es d' evitar que 'ls representants de una fracció triunfin á expensas dels elements de las altres. Rezels y desconfiansas, quan més se necessita la concordia, l' armonia y 'l desinterés. Trist es tenir que confessar-ho: per aquest camí no 's va al lloc, sino á la impotència.

La dreta de la democracia republicana que tant ha trabajat per democratizar el país, desde las últimas declaracions de 'n Castelar queda també en una situació difícil.

Prop de vint anys feya que seguia un camí perfectament marcat, imbuïnt l' esperit gubernamental en tots los elements republicans, sumant simpatias del pais y recabant conquistas democràtiques. Campanyas penosas, inspirades en la santa virtut de la fe y de la perseverancia; pero que l' èxit anava coronant ab lo restabliment successiu de totas las conquistas democràtiques.

Ab sols apoyar als governs liberals ab preferencia als reaccionaris, lo partit possibilista exercia en la política general una influencia poderosa; y á forsa de desinterés y de constància guanyava per la futura República l' apoyo de valiosos elements que sols poden acceptar aquesta forma de govern en quan siga garantia d' ordre y de respecte á la llei, á la justicia y á tots los interessos legítims.

En aquests moments Castelar declara qu' en lo successor no pensa pendre una part activa en la política, y que 's retira á casa séva á escriure la història d' Espanya. Diu més: diu que las sévases ambicions estan colmadas, considerantse ciutadá de un poble lliure.

¿Es que ja no té res més que fer lo partit republicà històrich?

Impossible que Castelar puga en conciencia donar per terminada la missió política y patriòtica del partit. No fa encare cinc setmanas conquistava l' aplau-só general del país proclamant la necessitat d' establecer lo pressupost de la pau. ¿Es que desconfia ja de la virtualitat del partit liberal de la monarquia per estableirlo? Llavoras es un deber polítich preparar las coses de manera que sigui la República qui l' acometi

y 'l realisi. Veji ab això sols si li queda camp per corre al partit republicà històrich.

Ciutadans de un poble lliure som tots; no hi ha sino que las llibertats en la llei consignadas, apenas se tradueixen en la pràctica, gràcies á la corrupció y á las inmoraltats dels partits monárquics. Lo sufragi universal dirigit pels monárquics, què ha sigut fins ara més que un gran escàndol? Lo sistema parlamentari, subjectas las eleccions al règim dels encasillats, á las coacciòns gubernativas, á las tupinades dels cacicxs qu' es més que una trista parodia de lo que deuria ser?

¿Y hem de satisferlos ab això? Y ab això sols hem de darnos per contents y joyosos? Y hem de considerarlos ciutadans de un pais lliure?

Castelar podrà en lo successor, si vol ó si pot, dedicarse a escriure la *Historia d' Espanya*; nosaltres, per la nostra part, hem de aplicarnos á continuarlà. Estém empenyats en realisar la proclamació de la segona República espanyola, y al ideal de tota la nostra vida consagrarem las nostres horas totas, la nostra hisenda y en últim extrèm la sanch de las nostres venas.

No hem de coneixer mai lo desfalliment, y á tots los republicans que ab decisió i fermesa traballin pels mateix fi, 'ls hem de dir ab veu eixida del fondo del cor:

—¡Germàns: contéu ab nosaltres!

P. K.

ab lo que han baixat los valors públichs durant lo govern dels conservadors, se calcua qu' Espanya ha perdut més de 4 mil milions de pessetas.

Y la baixa continua ab lo govern de 'n Sagasta.

Això vol dir que 'l mal d' Espanya es molt gran, y no 's cura ab cataplasmas monárquics.

Son moltes las poblacions d' Espanya en las quals los republicans de tots los matisos y procedencias se concertan y s' uneixen sense esperar la venia dels jefes reunits á Madrid.

Aquestes manifestacions aislades no serán si volen fructuosas; pero revelan, quant ménos, l' existència de un bon desitj, que un dia ó altre acabarà per sobreposar-se á tots los interessos mesquins y á totes las ambicions personals.

Economias.

Tres generals han complert l' edat reglamentaria,

y per aquest motiu, passan à la escala de reserva ab tot lo sou.

Y al govern li falta temps per cubrir las tres vacants que resultan.

Està vist: fins ara lo únic qu' economisa l' govern es la formalitat. L' economisa de tal manera que no 'n gasta gens.

Hem recullit de boca de un possibilista molt respectable las següents frasses:

—Sento moltíssim l' actitud inexperada en que s' ha collocat en Castelar, abandonant la política activa. Pero una cosa 'm consola, y es que la inmensa majoria dels meus correligionaris, fins respectant molt al eminent orador, son més possibilistes que castelaristas. Las ideas no se 'n van may à escriure la Historia d' Espanya. No, mil vegadas: las ideas no la escriuen, la realisen.

S' ha descubert que 'ls cartuxos del exèrcit de Cuba, en lloc d' estar plens de pòlvora, ho estan de serraduras.

De manera que à cada pas s' aixeca un Panamá. Escoltin: ja que 'ls cartuxos de la tropa no serveixen, no valdria més qu' en lloc de sostenir un exèrcit de soldats de carn y ossos, tinguessim un exèrcit compost exclusivament de soldats de plom?

Ha mort lo general Castillo, invicto llibertador de Bilbao.

Y l' seu cadáver ha sigut disfressat ab l' hábit de frare carmelita.

A tal extrem ha arribat ja la reacció religiosa, que va apoderantse poch à poch de nostre desventurat país.

A pesar de anar vestit de frare, no es fàcil que 'ls carlins li perdonin la gran pallissa que va donarlos en l' última guerra civil.

Diu El Vendrellense qu' en Martos traballa desesperadament per que l' districte del Vendrell se resservi al seu nebó Sr. Dassy.

Un fulano que ja va representar aquell districte per obra y gracia de 'n Cánovas, y que à aquestas horas no ha contestat sisquera à una sola de les cartas que desde aquella comarca li han sigut dirigidas.

Aixis son los diputats cuneros ó de bressol.

Pero 'ls vendrellencs estan resolts, y lo qu' es aquesta vegada, desde l' bressol l' enviarán à dida.

Inmoraltats à Alemanya, haventse distribuït quantiosos fondos secrets entre determinats amigatxos del canceller.

Inmoraltats à Italia, ahont los Banchs d' emissió n' han fet de molt crespas.

Inmoraltats, per fi, à Portugal, realisadas per la Companyia real de ferro-carrils.

Tres nacions monàrquiques que sols una cosa tenen qu' envejar à la República francesa; y es que, à Fransa, 'ls culpables serán castigats, y en aquelles monarquias no.

A Trani (Nàpols), s' ha comensat à veure una causa contra una partida de bandolers y seqüestradors, dirigida de sota mà per un capellà, anomenat Llobori.

La missió d' aquest ensotanat era doble.

Consistía en portar moltes ànimes al cel y molts diners à la séva butxaca.

Lo tribunal que ha de jutjarlo no podrà menos d' enviarlo à presidi, à veure si 'ls seus companys de cadena li infundeixen algunes nocions de moralitat.

Ara s' ha descubert qu' en la qüestió del canal de Henares, hi ha 'ls mateixos gatuperis qu' en la qüestió del canal del Ebro.

Afegeixis à lo de aquests dos canals, lo del canal de Tamarite, y veurán que mentres que 'ls trancesos, de canal no 'n tenen sino un, ó siga l' de Panamá, aquí 'n tenim tres.

Y l' Sr. Linares Rivas trempat com un jinjol.

L' apoyo dels conservadors li fá l' efecte de las carabassas. Neda ab aygua bruta y no s' ofega.

Zola, l' insigne novelista que no té res de repùblicà, pero qu' es un gran observador, després de analisar detingudament la qüestió del Panamá, reconeix que 'ls homes polítics francesos son tan honrats com los que més pugan serho en tot' Europa.

Sols qu' en altres països las tacas s' amagan cuydadosament y 's tira terra sobre 'ls assumptos de cert gènero.

La República francesa té l' defecte, que tal vegada més que un defecte es una virtut, de rentar la roba bruta en presencia de tota Europa.

Això diu Zola y la rahó li sobra. Rentar la roba bruta encare que siga en públich, es sempre més honrós, més decent y més limpia, que ficàrcela à casa, amagarla y empestifarse.

Una profesia formulada pél Sr. Azcárate, davant dels seus electors de León:

«Lo Sr. Gamazo fracassará sense remey, y l' fracàs serà també l' fracàs definitiu del régime monàrquic.»

Quina responsabilitat més immensa pels republicans que no preparin los medis conduents per a la patria de la postració en que han de deixarla los partits monàrquics!

CARTAS DE FORA.—Hi ha à Bellmunt un ensotanat que demostra una gran afició als ciris. Desde la trona va dir un dia que si algunapersona desitjava encendre un cirí à algun sant, era precis que avants l' avisessin à n' ell, ja que d' altra manera ell se 'n importaria 'ls ciris que s' haguessin ences sense l' seu permis. Pero à pesar de haverho dit, dels vint que li van potar los majorals de la festa major, sols ne va encendre tretze, retirantne set, haventne retirat també tres més de una pobra dona que tres ne portava. Ara diu que per dir missa 'ls necessita.—De manera que aquest ensotanat s' ilumina de gorra per dir missa. ¿No li dirà res l' Arquebisbe de Tarragona quan ho sàpig?

Ab motiu de celebrar-se à Ginestar la primera missa de un fill de aquell poble, va desplegarse en la iglesia un aparato digne de una funció de gran espectacle, y fora de la iglesia va haverhi un tech de primera. Encarregat del sermó un pare jesuita va dir que 'ls capellans havian de ser humils, castos y bondadosos; pero es de creure que al dir aixo riuria per la part de dintre. Han de ser.... Pero qu' sou? Ecco il problema.

Lo dia 17 del actual a Sant Pere de Premià se faràn festas que 's prolongaran fins à l' endemà: hi haurà corridas de caballs à la Riera, benedicció dels animals à la Plaça y ball en un envelat prenenyti part la orquestra dels Eudalts. La unió del jovent fa esperar que aquetas festas se veuràn molts animadas.

Es veritat que à Centelles va convocarse un judicí verbal davant del jutje municipal, extentense l' acta en paper comú? Es cert que l' actor protestà y 's negà a firmarla per aquest motiu? Es veritat que li digueren que no hi feya res y que un o altre la firmarà per compte d' ell? Es cert que va firmarla l' agutxil, coneut per Cristo? Es veritat que l' tal agutxil, de fet, desempenya tots los càrrecs de la població, sent ell de fet arcalde, ajuntament, cobrador, nunci, campaner, sagristà, enterrador, administrador de consums y encenduda de fanals los dies que no fa lluna? En la contestació de totes aquestas preguntes tal volta s' hi trobaria un abús digne de correctiu.

Lo prior de Mayals, qu' es un home gris com una bota de set cargas y que mante tres majordonias, totas tres à punt de solfa, en setze anys ha canviat de vicari més de vuit vegades. No fa gayre ne va treure un qu' era dels pochs que segueixen la religió de Cristo: franch, decent y sens taxta. Y sustitut al canto. Lo sustitut va sortirle una mica desigual. Alt y ben plantat com los cirerers de Aytona, de uns 25 anys escassament, anava pels carrers escampant la vista per finestras y balconades, com un alferez de la guardia del Rey Ruch. Y de l' Abadia al camp, sotana arrancada, teula de gayrel, escopeta al coll y canana per faix, las emprenia pels voltants de la vila, cercant ocasió de matà 'l rato al costat de alguna publica, y donant peu ab las sevases anades y vingudas, ab las festas y senyas que 's feyan dins y fora vila, à las murmuracions que puga inventar l' escàndol més públic.—Per últim Mossen Anghera l' acaba d' expulsar. De manera que no hi ha vicari possible à Mayals. Mal si fas mal si no fas: sempre te 'n treuen. Després de tot es molt natural jcom si Mossen Anghera no fos prou per las tres nebodas que li planxan lo collar y li rentan los llenços y la camisa!

Va anar un venedor de llibres protestants à Balaguer, posant la séva parada à la plaça major. A lo millor se li presenta 'l rector dihentli:—«Ja te cedula voste? Ja té autorisació per vendre aquests llibres?» Resposta del venedor:—«Y qui es voste per ferme tal pregunta?»—So 'l rector y li mano que retiri aquests llibres per quant son dolents»—«Home si son dolents per vos'e, no 'n menji, que 'ls que 'ls agradin ja 'n menjaran.» Lo rector va retirarse enfutmat y ab la qua entre camas. Una estona després, se valia de la majordona de un capella coneut en tota la província com un segón Noy de Tena y dos majordonas més, qu' ell manté, y 's tiravan al carrer tots plegats, cridant ab seu desaforada:—«Foch, foch al dimoni que ven llibres dolents: anedreguelo que es lo dimoni que ve per pendre ànimes al senyor rector.» Cansades de baladrejar per la plaça, recorregueren distints carrers, excitant de tal manera la curiositat dels veïns, que la venta dels llibres protestants desde llavoras ana à raig fet. Tothom volia saber que deyan aquells llibres tan dolents. De manera que ni ab diners podia pagarli 'l protestant la propaganda que havia fet de la seva mercançia.

POBRES ÀNGELS!

¿Qué deyan? ¿que 'ls concejals del actual Ajuntament portavan un cargament d' abusos monumentals? ¿Qué gracies al sacrifici y al favor d' administrarnos, anavan casi à deixarnos a les portes del hospici? ¿Que dintre d' ells hi ha un grupat de recullidors de such, que haurian d' anà ab trabuch per vesti ab més propietat? Pues ara s' ha descubert, y s' ha probat ab rahons,

que en 'questas murmuracions no hi ha res que sigui cert. La gent del govern civil ha embastat una Memoria, que ve à ser com una història de la trepa concejal. Allí hi ha càrrecs en gran, infraccions de totes menes, despropòsits à dotzenas, coses que en lloc més se fan. Obras plenes de misteris, contractes escandalosos, pressupostos horrorosos y la mar de gatuperis.

Pues bé; 'ls senyors concejals contan, afirman y escriuen que en lloc de ser... lo que diuen, son uns sers angelicals. Y ab incomparable istil proban unànimement que 'ls càrrecs que 's estan fent son una calumnia vil.

A créureis, es impossible trobar Ajuntament més net: en ell, tothom filia dret, tothom es incorruptible.

La casa municipal es un mirall, un exemple, un conjunt de sants, un temple... en fi 'una còrt celestial!

¿Abusos? ¿faltas? ¿bunyols? Si es que 'n hi ha hagut, ningú ho sap. ¿Primas? Ells no 'n han vist cap.

¿Tarugos? S' haurán fet sols.

Lo de Ayerbe era molt just; lo del gas, més que legal; lo del Palacio real no pot durlos cap disgust. Los consums han anat bé, dels mercats res hi ha que di; tot ha anat clà, llis y fi, més fi de lo que convé.

En vista de tot això, ¿com queda l' Ajuntament?

¿Qué s' ha de fer?—diu la gent.

¿Qué faré?—pregunto jo.

Es cert que ab aquesta fressa pot dirse fundadament que tots son homes de bien y la capa no paresa.

No obstant, desfetas las culpas que 'ls penjava la opinió, queda cap més solució que acceptals'hi sas disculpas?

Deixémlos, donc s, ben tranquil y recordant los seus mèrits, declarémlos benemèrits y hasta modelos de edils. No 'ls toquin més, no 'ls trontollin ni 'ls molesten la conciència: que 'ls hi donguin la llicència, pero avants... que 'ls escorcollin! Y si algú porta amagat contrabando inconvenient, sense perdre un sol moment, en marxa y cap al jusga!

C. GUMÀ

CONSPIRACIÓ

Nun dels recons més foscos y misteriosos de Madrid, com si diguissim lo carrer de las Moscas, à l' hora en que no 's veu ningú y 'ls serenos cantan las doos y media! mitj adormits en una portalada, set ó vuit subjets embossats entrant en una casa de pocas pretensions y s'instalan en una sala iluminada per un quinqué de cuyna.

¿Qui son? Ells prou s' han tapat la cara al entrar; però ara 's desembossan, y podén véurels perfectament.

Son en Silvela, en Villaverde, en Dato y tres o quatre personajes més, d' aquests que s' han sublevat contra en Cánovas.

En Silvela, que sab que l' temps es or y ara té mola prima, s' assenta inmediatament darrera una taula que sembla aproposit per fer jochs de mans, y mentrels los altres socios s' instal·lan al seu rededor, comenza ja a descendellar-se.

—Amichs—diu l' home estirantse l' nas per donar-se importància:—ja sabeu poch més ó menos l' estat de la cosa pública. En Sagasta, per fas ó per nefas, entre la falta d' aliments y las barallades dels seus companys, se 'n anirà de bigotis mes aviat de lo qu' ell se pensa. No opinéu aixís?

—Indubtablement—respon en Villaverde, que a la quèntia fa de capo de comparsas.

—Cayut en Sagasta, es mes que probable que pujarà algú altre. ¿Qui serà l' que puji? En Martínez Camps es un bou atacat de glossopeda; tothom ne fugí. En Moret no 'e sino llengua. En Canalejas es massa jove. En Montero Ríos es massa vell. En Martínez Camps no es capa de governar quatre dies sense fer quatre centis de barats. ¿No us sembla que vaig be?

—Admirablement!—torna à dir en Villaverde en representació del coro.

—Descartats tots aquests pelacanyas qui queda disponible pera agafar pel mànech la paella del prespost? Jo... y en Cánovas.

Al sol nom de 'n Cánovas, es tal lo rumor que entre 'ls sublevats s' aixeca, que a pesar de ser tan pochs, sembla talment que siguin tres dotzenas.

—¡Calma! —fa en Silvela, repartint cigarros per apaciguarlos una mica: —fumeu y no us enfadieu. S'han de presentar les coses tal com son: los heréus de don Práxedes, sols podém ser en Cánovas y jo.

—¡Pero si eu Cánovas —salta en Dato— està completa-

ment desprestigiata!

—Aquest es cabalment lo nostre punt de vista —re-

plica en Silvela: —aquest es l' objecte de la present re-

unió: veure quinas son las forsas de 'n Cánovas y con-

tar las nostres.

—Pues contemlas.

—Poch à poch. ¿Que heu averiguat respecte de don Anton?

—Jo sé de bona tinta —diu un dels conjurats— que

del Mónstru ja ningú 'n fa cas. Los vehins no 'l salu-

dan; un diputat dels seus, que volia ferlo padri d' una

criatura que ha tingut últimament, ha mudat d' idea

y 'n ha fet à un estanquer que li ven puros triats; fins

se que l' altre dia va pujar à un trania y ningú va

volgelerli fer puesto.

—Això ja marxa —murmura satisfat lo president: —

algú ha ensumat alguna cosa més?

—Jo —diu en Dato. —Ahir passant per la botiga d' un drapaire hi vaig veure una pila de retratos de 'n Cá-
novas, que 'ls seus antichs admiradors s' han venut per un tres y no res, ab lo sol objecte de tréuressel del davant.

—A mi m' han assegurat —anyadeix un altre— que ja cap noble i convida à dinar, ni 'ls actors li envian bu-

tacs pels beneficis.

—Segons jo tinch entès —diu un dels més joves de la colla— fins lo seu servey l' abandona. Ahir se 'n hi va

anar la cuynera, y avuy li ha fugit un minyo que li

ficava las bolinas y li posava 'ls versos en net.

—¿Y de provincias? —pregunta en Silvela— ¿quinas

noticias ne teniu?

—Tremendas per ell. A Catalunya no li queda ningú.

—A Galicia se li ha escapat tothom.

—A Valencia fins las xufles diuen mal d' ell...

—Digueu —exclama en Silvela, radiant de felicitat—

digueu que don Anton ha quedat aislat d' una mane-

ra absoluta.

—Alto! —fa en Villaverde, molt amament: —conta en-

caré ab un apoyo; apoyo respectable, poderosissim.

—¿Qui es?

—Lo seu gos.

—Aquesta es la única forsa que li queda?

—La unica.

—Donchs... ja sabem lo que 'ns toca. ¡Destruhimla!

—Destruhimla!

—Ho acordem així?

—Síuu!

Y no havent-hi més assumptos de que tractar, s' aixa-

ca la sessió.

Si avuy per demà senten dir que 'l gos de 'n Cánovas

es mort, no ho extranyin.

Los silvelistas li haurán donat la bola.

FANTÁSTICH.

FRANCISCO CLAVÉ Y CAMPS

La mort acaba de arrebatarnos á aquest excelent republicà. Germà del eminent Joseph Anselm Clavé era 'l major de la familia, y ha sigut l' úlitim que ha mort, a una edat bastant avansada.

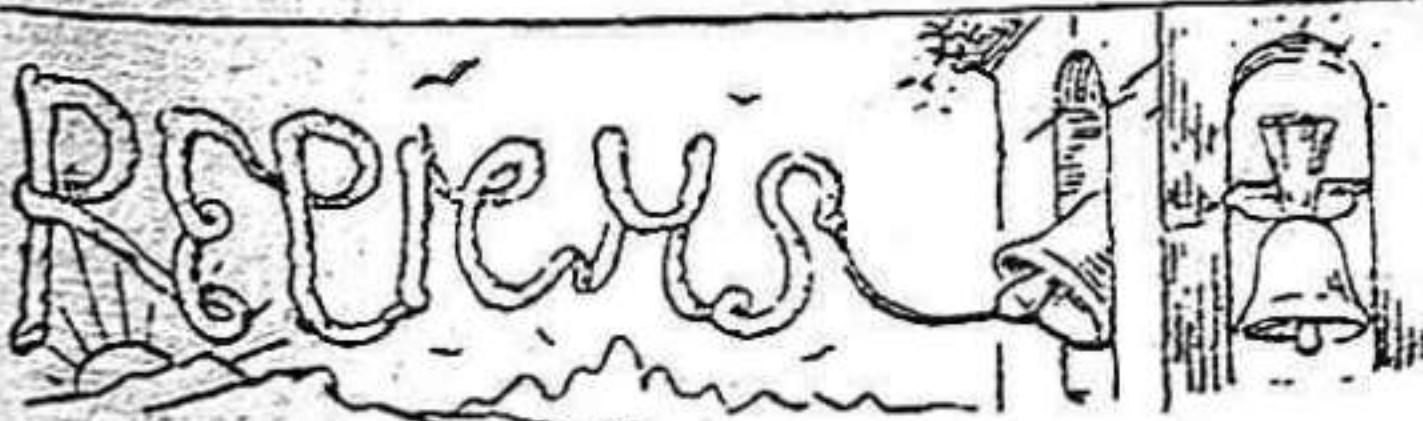
Republ. de tota la vida, à pesar de sas notables condicions de inteligençia, may se senti tentat de l' ambició, y per tal motiu no ocupá may cap càrrec públich. La pureza de convictions y la integritat més escrupulosa en tots los actes eran lo distintiu de 'n Titó Clavé.

A la gloria artística del seu germà contribuhi sempre ab carinyo verament fraternal: en las lluyas polítiques que ab tant ardor sostingué 'l creador de las societats corals, trobà sempre en ell un apoyo ferm, segur y decidit.

Lo partit republicà s' honrava ab lo concurs de 'n Titó haven! prestat grans serveys al ordre públich y al bon nom de la nostra bandera, durant lo periodo agitat del any 1873.

La cayguda de la Repùblica y la mort del seu germà ocorreguda pochs mesos despues de aquesta desgracia l' havian apartat de la política activa. No obstant, sempre era grat conversar ab ell, porque veia las coses sense apasionament y ab molta claretat, y sempre era consolador estrenye la seva mà honradissima.

Al camp del etern descans se 'n emporta 'l condol de tots los que 'l estimaren, que son tots los que 'l conegueren. Ab ell despareix un dels pochs exemplars que 'ns quedavan de aquells heróichs republicans del any 40, que ab Abdón Terrades plantaren las primeras lleves de la idea democrática y la feren germinar regantla ab sanch de las sevæs venas.

ER ideas colossals aquell regidor sa-

rauista tan coneget.

Per haver fet certs favors à de-

terminats empleats à expensas

del erari-municipal, los empleats

favorescuts varen regalarli un re-

llotje d' or.

De aquells favors y de aquest

regalo sembla que se n' hi fa un càrrec en la memo-

ria gubernativa sobre la gestió del Ajuntament.

Y ell, en lloc de apurarse, ¿quina te 'n fa? Declara qu' exposarà 'l relletje en un aparador del carrer de Fernando y que despès lo rifará, destinant lo producto als gastos de la coalició electoral.

¡Viva la barra!

* *

—Pero es possible que aquest minyo pensi encare que pugui trobar qui's coaligui ab ell per anar à las eleccions?

—Hi haurà algú que haja olvidat la séva conducta en las passadas eleccions municipals?

—Sempre aficionat á las rifas, si avuy tracta de rifar un relletje d' or, en aquella ocasió va rifarse als partits republicans.

—De manera que no es fácil que ningú li compri bitllets.

Lo relletje á la butxaca
y la leontina al trau,
¡y alsa, noy, à fé cabriolas!
¡y alsa, noy, cap à sarau!

Lo Pare Etern es un curandero de Sant Sadurní de Noya que sense altre remey que la séva saliva, cura las malaltias més rebeldes.

Després de haver estat un quant temps à la presó, ha tornat à la vila, emprendent de nou la séva indústria miraculosa.

Confesso la méva debilitat: lo Pare Etern m' es molt simpàtich. Y fins crech que ab lo seu sistema podria arribar a curar la immoralitat reynant à Espanya.

—¿Qué seria dels xanculleros si tothom als véurels passar los hi escupia à la cara?

Ab tantas discussions, ab tants reparos, ab tantas diferencias, la República no avansa un pás.

Al any 73 varem anar ab excessiva precipitació.

Avuy, en cambi, pequé de anar massa tocats y posats.

A copia de mirar prim no hem passat de la primera silaba de la República. Y si de aquí no passém, aqui 'ns quedarem.

En Ré.

Los cambis ab Fransa s' han elevat à 19'50. Comprendem molt bé 'l pànic dels monàrquichs. Això sols, marca de una manera evident la séva ruina.

—Fins que 's cambien las institucions, los cambis entre la República espanyola y la República francesa no 's faràn à la par.

Una extranyesa. A Muros (Asturias) va ser suspés l' Ajuntament y 'ls regidors novament nombrats, anaren à pendre possessió accompanyats de una dotzena de civils ab banyoneta calada.

—Emplear los civils per l' entrada dels regidors!... No 'ls sembla que seria més propi emplearlos per endúrsense'n?

Matemáticas.

Si sumantse tots los elements republicans se formés un sol conjunt, en rigor aquest conjunt ja no seria un partit.

Es veritat: seria un enter.

—Y tant enter que no hi hauria obstacle que pogués resistir l' adveniment de la República.

Ja fins lo telégrafo trasmet xistes. Xistes del tenor següent:

—Al despedirse en Sagasta la vigilia dels reys dels seus amics, un de aquests va dirli:

—Senyor president: ja cal que posi las botas al balcó, à veure quin regalo li deixan los reys.

—Y D. Práxedes va respondre:

—Creguin que si 'm deixaven 500 districtes, me faríam lo més felis dels mortals.

—Cincents districtes!... O sigan: cinccentas barras de turró!... Massa barra!

S' escandalisa 'l Brusí perque l' dia del aniversari de la decapitació de Lluís XVI, son molts los republicans francesos que acostuman à menjar cap de banya.

—Y pregunta: ¿Pot imaginarse res més repugnant? ¿Més repugnant que qué? ¿Qué l' cap de banya?

—Vaja, qu' estant ben guisat, lo mateix corresponsal se 'n lleparia 'ls bigotis.

Ias senyoras de Madrid tractan d' establir dos es-

colas catòlicas al costat del temple protestant.

Entre las escolas y l' temple, ¿saben qué hi anirà bé? Una farmacia.

Perque las competencies religiosas, en plé període de rivalitat, comensan per escalfar los cascós, y acaban à garrotadas.

—Una farmacia ab molta àrnica.... diners à la gorra!

Més de 2,000 obrers, despresa de assistir à una missa celebrada à Sant Pau de Londres, van sortir de la iglesia cantant *La Marsellesa*.

¡Ruja el infierno
brame Satán!
¡S' ha fet Lleó XIII
republicà!

4,000 aspirants à la diputació à Corts se disputan l' honor de ser encasillats pél govern.

—Y per qué aspiraran aquests 4,000 fulanos al honor de anomenar-se pares de la patria?

Per mamar.

Repugnant subversió de las lleys de la naturalesa!... En tots los cassos los fills s' amamantan en los pits de las sévas mares. Sols en política, la pobra patria es l' amamantadora dels seus pares.

Desesperat en Martos de que 'n Sagasta no fassa cas d' ell, se li atribueixen las següents paraules:

—Si no tinch siti en la monarquia, buscaré 'l meu antic puesto en la República.

D. Cristina s' equivoca de mitj à mitj, si intenta empendre aquest viatje de regres. Ja fa molt temps que las vueltes han caducat.

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NUMERO

1.ª XARADA I.—E na mo-ra-da

2.ª ANAGRAMA.—Germà Magre-Marge.

3.ª TRENC-CLOSCAS.—Las Campanadas.

6.ª GEROGLIFICH.—Las vellas costums van cap per vall.

Han endavinat totes las solucions los ciutadans Pare y Filla, V. B. (Toyo Petit) y Rosega cevas; n' han endavinades 3, Mariela bufona y P. Gabarró; 2, Eduardo Thomas, J. C. Martí y Sanalp y Punti y 1 no més, V. Miró y Sardà, Anònim, y Pascual Bailón.

XARADA

Dos primera, dos-tercera,
primera segona tres
ie la Hu-quarta quinta tercera
que bufona y bouica es!

La Hu-quart-quinta la Cinch-tercera
y la primera doblada
se creuen que quarta inversa
unta ab quinta y accentuada
molt y molt: pero molt bé.

Donchs jo jamay ho creure
lo que 'm dius Hu-quart-tercera
y 't dich que anar be no pot
perque no vá prou lleugera
y perque té mala tot.

GEROGLIFICH

T

—C 1892 II

C 1893 E

KE

II

ROSITA DE VILAFRANCA

CORRESPONDENCIA PARTICULAR

Ciutadans Iborra

UNA VISITA OPORTUNA

- ¿Qué fá, senyor Castelar?
 —Estich escribint la *Historia d' Espanya*.
 —Deixis de historias y segueixim, que altra feyna hi ha.

